

Jaarplan 2018

Datum	03-04-2018	Aantal bladen	11
Opsteller	Kennisplatform Bureau	Referentie	KP 20180403-01

1. Kennisplatform EMV in 2018

De afgelopen jaren heeft het Kennisplatform Elektromagnetische Velden en Gezondheid (Kennisplatform EMV) een actieve rol gespeeld bij het adresseren en beantwoorden van vragen en zorgen in de maatschappij over gezondheidseffecten van elektromagnetische velden. Hierdoor kon de maatschappij snel worden geïnformeerd over actuele ontwikkelingen.

De zorgen over gezondheid rond EMV van bronnen als mobiele telefoons, zendmasten en hoogspanningslijnen lijken de laatste jaren redelijk stabiel. In 2018 worden resultaten verwacht van een grootschalig Amerikaans onderzoek naar effecten van mobiele telefoons. Ook zal dit jaar een nieuw advies van de Gezondheidsraad verschijnen over hoogspanningslijnen. Dit zal ongetwijfeld hernieuwde maatschappelijke aandacht opleveren. Daarnaast vindt er de laatste jaren een verschuiving van publieke aandacht plaats naar andere bronnen, die zich vaak zichtbaar "dichtbij" bevinden, zoals transformatorhuisjes, elektrische auto's, zonnepanelen, draadloze technologie en inductiekoken. De energietransitie brengt met zich mee dat dergelijke bronnen steeds meer worden benut. Ook (voor Nederland) nieuwe technologie zoals 5G en gelijkstroomhoogspanning zal vragen opleveren. De aandacht voor elektrogevoeligheid blijft ook onveranderd.

2. Thema, kerntaak en additionele taken

In de bestuursvergadering van 16 april 2015 is als het centrale thema van het Kennisplatform EMV in 2015-2019 overeengekomen:

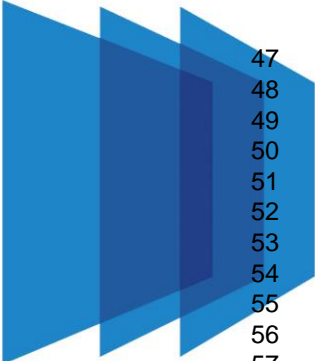
De samenleving helpen omgaan met technologische en maatschappelijke ontwikkelingen door het duiden van de kennis met aandacht voor keuzemogelijkheden voor overheden, burgers (die apparaten aanschaffen of in de buurt van bronnen wonen), ondernemers, onderwijs en onderzoek.

Het Kennisplatform EMV heeft als kerntaak:

- Het duiden van de wetenschap: het voorzien in wetenschappelijk gefundeerde informatie op het gebied van EMV en gezondheid. Uitgangspunt hierbij is dat de informatie voor professionals en burgers bruikbaar is voor een standpuntbepaling ten aanzien van EMV.

Daarnaast kan het Kennisplatform EMV een aantal additionele taken vervullen:

- Het proactief en reactief adresseren van actuele maatschappelijke vragen over elektromagnetische velden, zodanig dat de maatschappij in brede zin waaronder burgers, pers, professionals van overheden en bedrijfsleven, daarvan kennis kan nemen en gebruik kan maken. Waar mogelijk, wordt tevens proactief een handelingsperspectief in beeld gebracht. Het Kennisplatform EMV fungeert niet als actief hulpverlenende instantie.
- Het organiseren en faciliteren van interactie tussen relevante stakeholders. Deze interactie vindt plaats in algemene zin in de Klankbordgroep, en meer specifiek voor bepaalde deelonderwerpen in ad-hoc denkgroepen (gevormd uit vertegenwoordigers

47 van de KP-deelnemers en van de stakeholders, eventueel aangevuld met andere
48 deskundigen). Hieruit kunnen voorstellen voor acties volgen, die aan het Bestuur van
49 het Kennisplatform EMV worden voorgelegd.
50

51 Het Kennisplatform EMV stelt zich ten doel deze taken op objectieve wijze te vervullen,
52 onafhankelijk van belangen van bedrijfsleven, maatschappelijke groeperingen en vigerend
53 overheidsbeleid. Het Kennisplatform EMV en alle deelnemende organisaties gebruiken hun
54 netwerk en middelen om de berichten en overige informatie van het Kennisplatform EMV publiek
55 te maken om een zo breed mogelijke doelgroep te bereiken.
56

57 58 **3. Jaarplan 2018** 59

60 In 2016 is gestart met het opstellen van twee nieuwe Kennisberichten en een nieuw memo. In
61 2017 zijn conceptversies besproken door Wetenschapsforum en Communicatieforum. Naar
62 aanleiding van terugkoppeling over informatiebehoefte uit denkgroepen, de inzichten uit het
63 consumentenonderzoek (peiling bij burgers van bezorgdheid over en behoefte aan informatie
64 over EMV in brede zin) en diverse gesprekken is de basisinformatie van deze berichten in 2017
65 in stappen omgezet van “kennisbericht in pdf-vorm” naar web-based informatieblokken. Deze
66 informatieblokken sluiten aan bij de vragen die in de maatschappij leven en geven antwoord op
67 die vragen in voor iedereen begrijpelijke taal.
68

69 Een kennisbericht (Elektriciteit in en om het huis) en het memo (Nieuwe technologieën) zijn in
70 2017 afgerond in de nieuwe web-based structuur. Het tweede kennisbericht (Mobiële
71 communicatie en gezondheid) is begin 2018 afgerond. De web-based structuur vereist een
72 grondige aanpassing van de website van het Kennisplatform waarbij overgeschakeld moet
73 worden op een nieuwe server. Deze omzetting is in het najaar van 2017 gestart en loopt door in
74 het eerste kwartaal van 2018. Daarna zal zoveel mogelijk bestaande inhoud worden omgezet
75 naar de nieuwe structuur.
76

77 78 **3.1. Voorstel inhoudelijke invulling per themapijler in 2018** 79

80 De inhoudelijke activiteiten van het Kennisplatform EMV worden in 2018 ingedeeld en
81 behandeld binnen twee themapijlers.
82

83 De themapijlers in 2018 zijn:

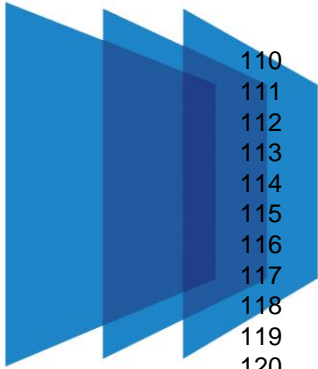
- 84 - Laagfrequente EMV (kerntaak en additionele taken)
- 85 - Radiofrequente EMV (kerntaak).
86

87 **Themapijler ‘Laagfrequente EMV’** 88

89 Binnen deze pijler staat blootstelling van de bevolking aan laagfrequente EMV centraal. Het
90 gaat hierbij vooral om bronnen die gerelateerd zijn aan de elektriciteitsvoorziening en -
91 gebruik, zoals hoogspanningslijnen en –kabels, schakel- en onderstations,
92 transformatorhuisjes, distributiekabels en voorzieningen voor elektrisch vervoer. De
93 maatschappelijke aandacht en zorg die er al enkele decennia is voor mogelijke
94 gezondheidseffecten van EMV van hoogspanningslijnen (vooral in relatie tot leukemie bij
95 kinderen) breidt zich uit naar EMV van andere bronnen en naar andere
96 gezondheidseffecten. Daarnaast zijn er de komende jaren ontwikkelingen te verwachten die
97 naar verwachting leiden tot meer behoefte aan informatie vanuit de maatschappij.
98 Voorbeelden van deze ontwikkelingen zijn de aanleg van nieuwe hoogspanningslijnen en –
99 stations (noodzakelijk voor de energietransitie), de plaatsing van slimme meters in
100 woningen en de ontwikkeling/uitbreiding van laadsystemen voor elektrisch vervoer. Ook de
101 trend om nieuwbouwwoningen niet op het gasnet aan te sluiten houdt in dat er meer
102 elektrische apparaten in huis gebruikt gaan worden, zoals inductiekookplaten.
103

104 In 2018 bestaan de activiteiten van het Kennisplatform EMV binnen de themapijler
105 Laagfrequente EMV uit (kerntaak a en additionele taken b en c):

- 106 - Het duiden van wetenschappelijke ontwikkelingen, in de vorm van eerste indrukken en
107 memo’s. Deze berusten op brede maatschappelijke reflectie (i.e. via inbreng van de
108 deelnemende organisaties, terugkoppeling uit denkgroepen, gesprekken met
109 stakeholders en informatie uit het consumentenonderzoek)

110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173

- Het organiseren van maatschappelijke betrokkenheid en inbreng via bijvoorbeeld denkgroepen. In 2016 is een denkgroep geformeerd rond het onderwerp ‘Omgaan met 0,4 microtesla’ als basis voor het Kennisbericht “Elektriciteit in en om het huis”
- Het opstellen van nieuwe brede kennisberichten over actuele onderwerpen (of actualisering van bestaande kennisberichten), met maatschappelijke input/feedback vanuit de denkgroepen en klankbordgroeporganisaties
- Het plaatsen van de eerste indrukken, memo’s en kennisberichten op de website en verspreiding via nieuwsbrieven en media
- Het meewerken aan verzoeken van de media om interviews of andere informatie.

Het Kennisplatform EMV streeft ernaar om informatie te leveren die past binnen de actuele maatschappelijke informatiebehoefte en wetenschappelijke ontwikkelingen. Producten binnen deze themapijler kunnen bestaan uit kennisberichten (over een “breed” onderwerp, mede gebaseerd op maatschappelijke reflectie), memo’s, eerste indrukken (over een recente publicatie of een deelonderwerp) en videofilmmpjes. Daarnaast zal worden geïnventariseerd of andere vormen van publiekscommunicatie effectief kunnen worden ingezet. Alle informatie wordt gepubliceerd op de website.

Prioriteiten voor het Kennisplatform EMV voor 2018 binnen deze themapijler zijn:

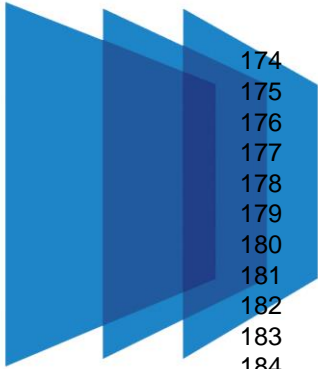
- publicatie van het Kennisbericht ‘Elektriciteit in en om het huis’. In eerste instantie staan twee doelgroepen centraal voor dit Kennisbericht, de doelgroep ‘wethouders, raadsleden en ambtenaren van de gemeente’ en de doelgroep ‘belanghebbende burgers’. Later kunnen andere doelgroepen worden toegevoegd (groeimodel). Essentieel is dat de basisinformatie voor alle doelgroepen hetzelfde is.
- In 2018 zal informatie aan “Elektriciteit in en om het huis worden toegevoegd die specifiek bedoeld is om wethouders, raadsleden en ambtenaren van de gemeente te ondersteunen. Door de invoering van de Omgevingswet moeten zij steeds meer lokale afwegingen maken.
- ondersteunende informatie voor professionals die ook EMV-vragen vanuit de bevolking krijgen, zoals installateurs, call center medewerkers, consumentenorganisaties en leveranciers van consumentenapparatuur. Deze informatie zal worden gebaseerd op het nieuwe Kennisbericht.
- opstellen memo over ‘werken met en ondergaan van MRI’. Dit was al opgenomen in het Jaarplan 2016, maar door de grote inspanning voor de overige producten is dit in 2017 opgestart.
- Toevoegen van het onderwerp “koken met inductie” als module aan “Nieuwe technologie” (naast de huidige onderwerpen draadloze verbindingen, een energiezuinig huis en elektrisch vervoer). Dit hangt samen met de toekomstige ontwikkeling dat op steeds meer plaatsen woningen niet langer een gasaansluiting hebben.
- Opstellen van een memo over gelijkspannings-hoogspanningslijnen en – kabels (HVDC). De uitbreiding van het hoogspanningsnet in Nederland behelst ook gelijkspanningsverbindingen. Het Kennisplatform heeft nog geen berichten hierover.

Themapijler ‘Radiofrequente EMV’

Bij blootstelling aan radiofrequente EMV gaat de aandacht tot nu toe vooral uit naar telecommunicatievoorzieningen (het gebruik van mobiele telefoons, basisstations voor mobiele telefonie) en naar WiFi-toepassingen. Daarnaast neemt het aantal (huishoudelijke) apparaten en gebruiksvorwerpen dat draadloze communicatie benut in de komende jaren toe, evenals het gebruik van mobiele diensten, waardoor mensen het idee kunnen krijgen dat ze steeds sterker en vaker worden blootgesteld. Ook zijn er nieuwe technische ontwikkelingen te verwachten, zoals het overschakelen naar 4G en 5G, uitrol CDMA450, draadloze communicatie tussen apparaten (o.a. Ultra Wide Band), draagbare technologie (smart watch, Google glass) of gezondheidsapplicaties en zelfrijdende auto’s.

In 2018 bestaan de activiteiten van het Kennisplatform EMV binnen de themapijler Radiofrequente EMV uit (kerntaak a):

- Het duiden van wetenschappelijke ontwikkelingen, in de vorm van eerste indrukken en memo’s. Deze berusten op beperkte maatschappelijke reflectie primair via inbreng van de in het Kennisplatform EMV deelnemende organisaties en informatie uit het consumentenonderzoek.
- Actualisering van bestaande kennisberichten op basis van de wetenschappelijke ontwikkelingen.

174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237

- Publicatie van de eerste indrukken, memo's en geactualiseerde kennisberichten op de website en verspreiding via nieuwsbrieven en media.

Voor onderwerpen die betrekking hebben op mobiele telefoons en zendmasten voor mobiele telefonie blijven de activiteiten in 2018 beperkt tot de kerntaak. Voor onderwerpen die betrekking hebben op andere bronnen van radiofrequente velden blijven de activiteiten beperkt tot de kerntaak, tenzij er voor het bestuur van het Kennisplatform aanleiding is aanvullende maatschappelijke betrokkenheid en reflectie te organiseren voor deze onderwerpen.

Prioriteiten voor het Kennisplatform EMV voor 2018 binnen deze themapijler zijn:

- publicatie van het Kennisbericht 'Mobiele communicatie en gezondheid'. Dit Kennisbericht combineert de 'losse informatie' met resultaten uit eerste indrukken die op de website staan en actualiseert deze.
- ondersteunende informatie voor professionals die ook EMV-vragen vanuit de bevolking krijgen, zoals installateurs, call center medewerkers, consumentenorganisaties en leveranciers van consumentenapparatuur. Deze informatie zal worden gebaseerd op het nieuwe Kennisbericht.
- opstellen memo over '5G'. In 2017 werden hier al kritische vragen over gesteld. Ook is een brief van wetenschappers/artsen gepubliceerd met een oproep om 5G niet uit te rollen zolang geen onderzoek naar de gezondheidseffecten is gedaan.

Publicatie memo 'Nieuwe technologie'

In dit memo met als onderwerp 'Nieuwe technologie waarbij EMV een rol speelt' wordt ingegaan op drie thema's: draadloze verbindingen in huis, een energiezuinig huis en elektrisch vervoer (fiets en auto). Het praktisch omgaan met deze technologie staat centraal, met aandacht voor keuzemogelijkheden vanuit de visies van betrokkenen. Dit memo is in 2017 afgerond en zal begin 2018 worden gepubliceerd. Door de modulaire opzet kunnen hier eenvoudig onderwerpen aan worden toegevoegd. Een nieuw onderwerp als 'koken met inductie' en eventueel "5G" kan ook hier worden ondergebracht.

3.2. Eerste indrukken

Bij een aantal (wetenschappelijke) publicaties zullen in 2018 door het Kennisplatform EMV 'eerste indrukken' worden opgesteld.

Het Kennisplatform EMV kan besluiten eerste indrukken op te stellen over publicaties:

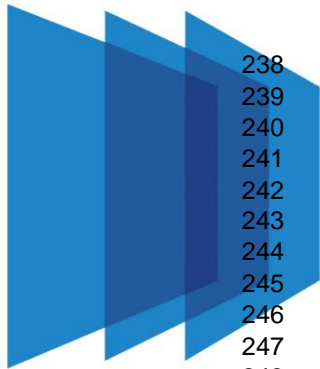
- die nieuwe inzichten geven over gezondheidseffecten van elektromagnetische velden;
- die bestaande inzichten bevestigen, maar opvallend goed zijn uitgevoerd;
- waarover in de media wordt bericht;
- waarover een deelnemer in het Kennisplatform EMV een bericht wenst.

In principe stelt het Kennisplatformbureau een eerste indruk op die desgewenst verder uitgewerkt wordt tot een uitgebreider bericht, dat zonedig met andere deelnemers wordt afgestemd. Met behulp van deze combinatie van berichten worden professionals snel geïnformeerd en worden kennisberichten over onderwerpen actueel gehouden. De aan het Kennisplatform EMV deelnemende organisaties beoordelen daarvoor op reguliere basis (wetenschappelijke) publicaties. De leden van het Wetenschapsforum hebben hierbij een signalerende taak.

3.3. Organisatorische activiteiten in 2018

De geplande organisatorische activiteiten voor 2018 zijn:

- Bestuur
 - Drie bijeenkomsten in 2018
- Wetenschapsforum
 - in 2018 vijf forumbijeenkomsten en 1 gezamenlijke bijeenkomst met het Communicatieforum
 - mogelijkheid tot het inschakelen van externe wetenschappers
- Communicatieforum
 - in 2017 vijf forumbijeenkomsten en 1 gezamenlijke bijeenkomst met het Wetenschapsforum

238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300

- mogelijk maken van actieve publiekscommunicatie
- evaluatie van de bestaande communicatievormen en beter in beeld brengen van EMV-informatiebehoefte bij burgers/consumenten
- Klankbordgroep EMV
 - in 2018 één plenaire bijeenkomst (bespreking van jaarplan 2018 en jaarverslag 2017)
- Denkgroep(en) voor themapijler Laagfrequente EMV
 - Voortzetting denkgroep 'Omgaan met 0,4 microtesla' om landing Kennisbericht te peilen en aanvullende informatie te verzamelen
 - Opzetten van mogelijke andere denkgroepen binnen deze themapijler
- Jaarplan
 - opstellen Jaarplan 2018, mede in overleg met de Klankbordgroep EMV
- Website en elektronische werkomgeving
 - omzetten van de website met het oog op web-based informatie, met behoud en geleidelijke omzetting van de "oude kennisberichten"
 - monitoren van bezochte pagina's door middel van Google Analytics
 - updaten en onderhouden van de voorzieningen.

4. Structuur van het Kennisplatform EMV

Bestuur en voorzitter

Het Bestuur van het Kennisplatform EMV bestaat uit bestuursleden van de deelnemende organisaties. Voorzitter van het bestuur is mr. dr. A.G.J.M. Rombouts, voormalig Burgemeester van 's-Hertogenbosch. Als onafhankelijk persoon mag van hem worden verwacht dat hij de verschillende partijen binnen het Kennisplatform EMV weet te verbinden. Daarnaast kan hij door zijn ervaring richting burgers de functie van boegbeeld en spreekbuis vervullen. Bovendien is de heer Rombouts vanwege zijn wetenschappelijke achtergrond in staat om aan onderzoekers de juiste vragen te stellen en waar nodig door te vragen.

Het bestuur wordt ondersteund door de algemeen secretaris. De algemeen secretaris heeft de dagelijkse leiding die wordt gecoördineerd vanuit het platformbureau dat bij het RIVM is ondergebracht.

Communicatieforum

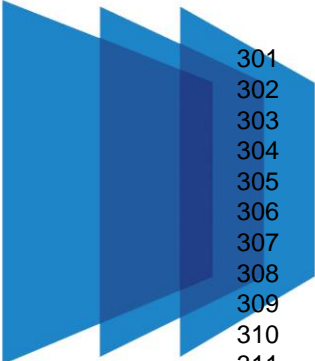
In het communicatieforum zijn alle deelnemende organisaties vertegenwoordigd. Voorzitter is dr. F. Woudenberg. Het Communicatieforum heeft binnen het Kennisplatform EMV een centrale rol bij de signalering van maatschappelijke vragen, zodat de berichten zo goed mogelijk aansluiten bij die vragen. Het Communicatieforum adviseert over het helder formuleren van de inhoudelijke berichten. Het Communicatieforum streeft naar:

- verbetering van de zichtbaarheid van het Kennisplatform EMV en het functioneren als spil in de samenleving als het gaat om vragen over EMV en gezondheid;
- meer nadruk op proactief communiceren;
- meer aandacht voor keuzemogelijkheden;
- afstemming van communicatie binnen het Kennisplatform EMV, vooral bij publiekscommunicatie;
- verbetering van de aandacht voor effectiviteit van de producten van het Kennisplatform EMV en de afstemming op de doelgroepen.

Wetenschapsforum

In het Wetenschapsforum zitten vertegenwoordigers van alle deelnemende organisaties. Voorzitter is prof. dr. R. Hoppe, hoogleraar Universiteit Twente (geen vertegenwoordiger van een deelnemende organisatie). Het is de taak van de leden van het Wetenschapsforum om wetenschappelijke ontwikkelingen tijdig te signaleren en correct samen te vatten. Verder zorgen zij voor de inhoudelijke voorbereiding van Kennisberichten, memo's en reacties van het Kennisplatform EMV op publicaties. Het Wetenschapsforum behandelt ook vragen die door één of meer deelnemende organisaties worden gesteld. Het Wetenschapsforum streeft naar:

- het met kennis en keuzemogelijkheden ondersteunen van de verschillende verantwoordelijken bij het omgaan met elektromagnetische velden en de mogelijke risico's daarvan;
- aandacht voor de complete dekking en borging van de kennisterreinen door de deelnemers waaronder ook de sociaal-maatschappelijke aspecten daarvan;
- actief benutten van de expertise buiten het Kennisplatform EMV, waaronder die opgebouwd via het ZonMw-onderzoeksprogramma. Een mogelijkheid die verkend kan worden is het

-
- 301 inrichten van een wetenschapspool waar onderzoekers uit het ZonMw-programma deel van
302 uitmaken;
303 - ook aandacht voor de gezondheidsbevorderende, therapeutische en andere mogelijkheden
304 van EMV.
305

306 **Klankbordgroep EMV en themapijler/denkgroep(en) voor Laagfrequente EMV**

307 In de Klankbordgroep EMV zijn landelijke organisaties vertegenwoordigd, die gezamenlijk de
308 verschillende belangen en visies vertegenwoordigen. Jaarplan en jaarverslag van het
309 Kennisplatform EMV worden besproken in de Klankbordgroep EMV.

310 Voor laagfrequente EMV zullen maatschappelijke vragen, aanwezige kennis en
311 keuzemogelijkheden worden besproken in één of meerdere denkgroepen. Deelnemers in deze
312 denkgroepen zijn vertegenwoordigers van de deelnemende organisaties, vertegenwoordigers uit
313 organisaties in de Klankbordgroep EMV, aangevuld met vertegenwoordigers van andere
314 belanghebbende organisaties of deskundigen. In sommige gevallen zullen ook deelnemers uit
315 het algemene publiek (technologiegebruikers en/of consumenten) worden uitgenodigd om deel
316 te nemen.

317 Voor radiofrequente EMV worden geen denkgroepen geformeerd.
318

319 **Samenwerking met de Gezondheidsraad**

320
321 Het Kennisplatform EMV werkt samen met de Gezondheidsraad. Het Kennisplatform EMV en de
322 Gezondheidsraad hebben daartoe werkafspraken gemaakt. De Gezondheidsraad heeft een
323 wettelijk verankerde adviestaak richting regering en parlement. De Gezondheidsraad kent een
324 Commissie Elektromagnetische Velden die ervaren is in het beoordelen van wetenschappelijke
325 informatie. Het Kennisplatform overlegt waar het voor de goede en volledige maatschappelijke
326 duiding nodig is met de Gezondheidsraad. Het Platform kan daarbij in reactie op nieuwe
327 informatie of maatschappelijke vragen de Gezondheidsraad verzoeken om duiding, advies of
328 nadere toelichting.
329

330 331 **5. Voorlopige begroting 2018**

332
333 Het Kennisplatform EMV wordt gefinancierd door de "Stichting Onafhankelijk Fonds
334 Kennisplatform Nederland" onder voorzitterschap van drs H.J.J. Mertens. Deze stichting
335 ontvangt financiële bijdragen van verschillende overheden en private organisaties ten behoeve
336 van het uitvoeren van de activiteiten zoals vastgelegd in het 'Algemeen Kader Kennisplatform
337 EMV 2018' (zie Bijlage). De Stichting is zo ingericht dat de overheden en private organisaties die
338 financieel bijdragen geen sturing kunnen geven aan de activiteiten van het Kennisplatform EMV.
339 Wel zijn de overheden en private organisaties samen met andere belangen
340 vertegenwoordigende organisaties vertegenwoordigd in de Klankbordgroep EMV waarmee het
341 Bestuur van het Kennisplatform EMV jaarlijks voor vaststelling het Jaarplan bespreekt.
342

343 De voorlopige begroting is gebaseerd op de richtbedragen volgens de afspraken met de
344 subsidieverleners en overige financiers. Deze richtbedragen zijn als volgt:

345 - Rijksoverheid (Ministeries I&W en EZK gezamenlijk)	€ 420.000
346 - Netbeheer Nederland (energienetwerkbeheerders gezamenlijk)	€ 350.000
347 - Telecomproviders (gezamenlijk)	€ 80.000
348 - Totaalbudget	€ 850.000

349
350 In de begroting is rekening gehouden met een evaluatie van het Kennisplatform over de periode
351 2015-2018. Deze evaluatie zal door de Stichting Onafhankelijk Fonds Kennisplatform Nederland
352 worden gerealiseerd.
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364

365

366

Tabel 1: Overzicht voorlopige begroting 1 januari t/m 31 december 2018

Posten		Begroot bedrag 2018 €	Referentie Begroting 2017 €
1	Bureau		
	- Capaciteit en huisvesting	200.000	230.000
	- Materiële kosten bureau	15.000	20.000
2	Ondersteuning Wetenschapsforum	110.000	110.000
3	Ondersteuning Communicatieforum	70.000	70.000
4	Voorzitter vergoeding plus onkosten	24.000	24.000
5	Stichting Fonds vergoeding plus onkosten	25.000	25.000
6	Organisatiekosten Klankbordgroep EMV, denkgroepen, vergaderingen, conferenties en publicaties	40.000	40.000
7	Basisregeling deelnemers Kennisplatform EMV, deelname activiteiten, ondersteuningsvragen, voorbereiding berichten	321.000	321.000
8	Onderhoud elektronische werkomgeving en website	25.000	10.000
9	Evaluatie Kennisplatform 2015-2018	20.000	0
	Totaal jaar	850.000	850.000

367

Algemeen kader Kennisplatform EMV 2018

Positionering Kennisplatform EMV

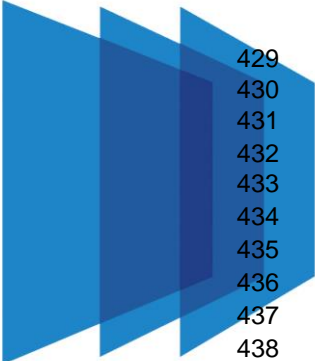
Taken Kennisplatform EMV

Het Kennisplatform EMV heeft als *kerntaak*:

Additionele taken zijn:

Concrete activiteiten kunnen zijn:

- Het duiden van wetenschappelijke ontwikkelingen, in de vorm van eerste indrukken en memo's. Deze berusten op brede maatschappelijke reflectie (i.e. via inbreng van de deelnemende organisaties, terugkoppeling uit denkgroepen en gesprekken met stakeholders)
- Het organiseren van maatschappelijke betrokkenheid en inbreng via bijvoorbeeld denkgroepen

-
- 429 - Het opstellen van nieuwe brede kennisberichten over actuele onderwerpen (of
430 actualisering van bestaande kennisberichten), met maatschappelijke input/feedback
431 vanuit de denkgroepen en klankbordgroeporganisaties
432 - Het plaatsen van de eerste indrukken, memo's en kennisberichten op de website en
433 verspreiding via nieuwsbrieven en media
434 - Het meewerken aan verzoeken van de media om interviews of andere informatie.

435
436

437 **Activiteiten in 2018 en relatie met Jaarplannen**

438

439 Het Kennisplatform EMV duidt wetenschappelijke kennis over elektromagnetische velden
440 binnen het frequentiegebied van 0 Hz tot en met 300 GHz. Deze kennis kan in relatie staan
441 tot gezondheid, ruimtelijke ordeningsvraagstukken, techniek en andere sociale en
442 maatschappelijke effecten bij het gebruik van apparaten die EMV opwekken.

443

444 Centraal thema is:

445 *“de maatschappij helpen omgaan met technologische en maatschappelijke*
446 *ontwikkelingen door het duiden van de kennis met aandacht voor*
447 *keuzemogelijkheden voor overheden, burgers (die apparaten aanschaffen of in de*
448 *buurt van bronnen wonen), werkgevers en werknemers, onderwijs en onderzoek”.*

449

450 De activiteiten van het Kennisplatform EMV worden in 2018 ingedeeld in twee afzonderlijke
451 themapijlers (combinaties zijn mogelijk):

452

- 452 1. Laagfrequente EMV (o.a. elektriciteitsvoorziening)
- 453 2. Radiofrequente EMV (o.a. telecommunicatievoorzieningen).

454

455 De inhoudelijke activiteiten worden verder uitgewerkt in een Jaarplan 2018.

456

457

458 Themapijler Laagfrequente EMV

459

460 Binnen deze pijler staat blootstelling van de bevolking aan laagfrequente EMV centraal.
461 Het gaat hierbij vooral om bronnen die gerelateerd zijn aan de elektriciteitsvoorziening,
462 zoals hoogspanningslijnen en -kabels, schakel- en onderstations, transformatorhuisjes,
463 distributiekabels en voorzieningen voor elektrisch vervoer. De maatschappelijke aandacht
464 en zorg die er is voor mogelijke gezondheidseffecten van EMV van hoogspanningslijnen
465 (vooral in relatie tot leukemie bij kinderen) breidt zich uit naar EMV van andere bronnen en
466 naar andere gezondheidseffecten. Daarnaast zijn er de komende jaren ontwikkelingen te
467 verwachten die naar verwachting leiden tot meer behoefte aan informatie vanuit de
468 maatschappij. Voorbeelden van deze ontwikkelingen zijn de aanleg van nieuwe
469 hoogspanningslijnen en -stations (noodzakelijk voor de energietransitie), de plaatsing van
470 slimme meters in woningen en de ontwikkeling/uitbreiding van laadsystemen voor
471 elektrisch vervoer. Een deel van deze ontwikkelingen betreffen bronnen die gebruik maken
472 van radiofrequente velden; wanneer deze bronnen verbonden zijn aan
473 elektriciteitsvoorziening worden zij eveneens beschouwd binnen deze themapijler
474 (bijvoorbeeld: slimme meters).

475

476

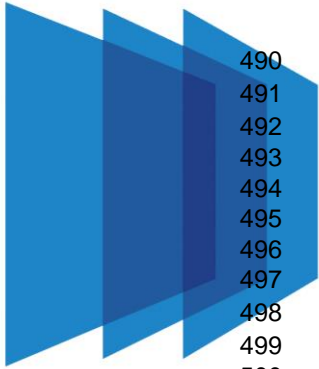
477 Themapijler Radiofrequente EMV

478

479 Bij blootstelling aan radiofrequente EMV gaat de aandacht tot nu toe vooral uit naar
480 telecommunicatievoorzieningen (het gebruik van mobiele telefoons, basisstations voor
481 mobiele telefonie) en naar WiFi-toepassingen. Daarnaast neemt het aantal (huishoudelijke)
482 apparaten en gebruiksvoorwerpen dat draadloze communicatie benut in de komende jaren
483 toe, evenals het gebruik van mobiele diensten, waardoor mensen het idee kunnen krijgen
484 dat ze steeds sterker en vaker worden blootgesteld. Ook zijn er nieuwe technische
485 ontwikkelingen te verwachten, zoals het overschakelen naar 4G en 5G, uitrol CDMA450,
486 draadloze communicatie tussen apparaten (o.a. Ultra Wide Band), draagbare technologie
487 (smart watch, Google glass) of gezondheidsapplicaties en zelfrijdende auto's.

488

489

490 Evaluatie Kennisplatform EMV 2015-2018

491

492

493

494

495

496

497

498

499

500

501

502

503

504

505

506

507

508

509

510

511

512

513

514

515

516

517

518

519

520

521

522

523

524

525

526

527

528

529

530

531

532

533

534

535

536

537

538

539

540

541

542

543

544

545

546

547

548

549

550

551

Naast deze inhoudelijke activiteiten is voorzien in de uitvoering in 2018 van een evaluatie van rol en functioneren van het Kennisplatform EMV over de periode medio 2015 – 2018. Het doel van deze evaluatie is om onderbouwde besluitvorming door de betrokken partijen mogelijk te maken over vormgeving en financiering van het Kennisplatform EMV ná 2019. Voor deze evaluatie wordt een bedrag van € 20.000 gereserveerd op de begroting voor 2018 (zie Bijlage 1).

De Stichting Onafhankelijk Fonds Kennisplatform NL treedt op als opdrachtgever van deze evaluatie. Voorafgaand aan het evaluatieonderzoek stelt het bestuur van de Stichting – gehoord de wensen van de financiers en het bestuur van het Kennisplatform EMV – een evaluatiekader op met evaluatievragen en -criteria. De uitvoering van de evaluatie wordt uitbesteed aan een onafhankelijke uitvoerder (onderzoeksbureau).

Financiering van de activiteiten in 2018

De totale begrote kosten voor de bovengenoemde activiteiten in 2018 bedragen minimaal 850 k€. Voor de financiering wordt uitgegaan van bijdragen van de rijksoverheid, de energienetwerkbeheerders en de telecomproviders op basis van de in 2017 gemaakte afspraken.

Het Kennisplatform EMV legt de activiteiten jaarlijks vast in een Jaarplan, dat wordt vastgesteld door het Bestuur van het Kennisplatform. Dit Jaarplan is voorzien van een begroting. Het Kennisplatform EMV zal jaarlijks niet meer middelen inzetten dan voor dat jaar beschikbaar, eventueel aangevuld met middelen die uit “onder-uitputting” in voorgaande jaren beschikbaar zijn en de regels vanuit de financiers zich daar niet tegen verzetten.

Het Kennisplatform EMV verantwoordt de besteding van de middelen in relatie tot de verrichte activiteiten aan de “Stichting Onafhankelijk Fonds Kennisplatform Nederland” wanneer de Stichting daartoe verzoekt.

In reactie op maatschappelijke vragen of wetenschappelijke signalering is het mogelijk dat aanvullende activiteiten worden uitgevoerd. Indien wordt voorzien dat de begroting niet toereikend is, wordt voorafgaand aanvullende financiering, mogelijk ook van andere financiers, gezocht.

Onafhankelijkheid Kennisplatform EMV

De onafhankelijkheid van het Kennisplatform EMV wordt als volgt geborgd.

- Het bestuur van het Kennisplatform EMV bestaat uit van elk van de deelnemende organisaties één vertegenwoordiger, met een onafhankelijke voorzitter. Daarnaast kan er een extra onafhankelijk bestuurslid worden aangesteld met oog voor de visies van de diverse betrokken maatschappelijke organisaties, “de stem van de maatschappij”.
- De financiering van het Kennisplatform EMV is afkomstig van publiek-private partijen. Om de wederzijdse onafhankelijkheid van het Kennisplatform EMV en de financiers te garanderen, verloopt de financiering van de Kennisplatformactiviteiten via een speciaal voor dat doel opgerichte stichting “Stichting Onafhankelijk Fonds Kennisplatform Nederland”. Deze stichting kent een bestuur, waarvan de leden geen banden hebben met de Kennisplatform-deelnemers, noch met de financiers. De stichting betracht volledige transparantie. Gedurende de looptijd van het Kennisplatform EMV is het mogelijk dat andere publiek-private partijen zich aansluiten bij de financiers.
- Alleen het bestuur van het Kennisplatform EMV heeft zeggenschap over de inzet van de financiering. De financiers hebben geen zeggenschap bij de selectie van uit te voeren activiteiten en bij de review van de uitkomsten. De financiers hebben uitsluitend invloed op de activiteiten van het Kennisplatform door middel van deelname in Klankbordgroep en ad-hoc-denkgroepen. Zij hebben hierin dezelfde rechten en positie als de andere stakeholders.

552 **Structuur van het Kennisplatform**

553

554 *Bestuur en voorzitter*

555 Het bestuur van het Kennisplatform bestaat uit bestuursleden van de deelnemende
556 organisaties. De Algemeen Secretaris ondersteunt het bestuur en heeft ook de dagelijkse
557 leiding die wordt gecoördineerd vanuit het platformbureau dat bij het RIVM is
558 ondergebracht. Voorzitter van het bestuur is Mr. dr. A.G.J.M. Rombouts, tot 1 oktober 2017
559 Burgemeester van 's-Hertogenbosch. Als onafhankelijk persoon mag van hem verwacht
560 worden dat hij de verschillende partijen binnen het platform weet te verbinden. Daarnaast
561 kan hij door zijn ervaring richting burgers de functie van boegbeeld en spreekbuis
562 vervullen. Bovendien is de heer Rombouts vanwege zijn wetenschappelijke achtergrond in
563 staat om aan onderzoekers de juiste vragen te stellen en waar nodig door te vragen.

564

565 *Wetenschapsforum*

566 In het Wetenschapsforum zitten vertegenwoordigers van alle deelnemende organisaties.
567 Het is hun taak om wetenschappelijke ontwikkelingen op tijd te signaleren en correct
568 samen te vatten. Verder zorgen zij voor de inhoudelijke voorbereiding van de
569 Kennisberichten en reacties van het Kennisplatform op publicaties. Het Wetenschapsforum
570 beantwoordt ook specifieke vragen die binnenkomen via één of meerdere deelnemende
571 organisaties.

572

573 *Communicatieforum*

574 In het Communicatieforum zijn alle deelnemende organisaties vertegenwoordigd. Het
575 Communicatieforum heeft binnen het Kennisplatform een centrale rol bij de signalering van
576 maatschappelijke vragen zodat de berichten zo goed mogelijk aansluiten bij de
577 maatschappelijke vragen. Het Communicatieforum adviseert verder over het helder
578 formuleren van de inhoudelijke berichten.